

CELESTINA: CALISTO VE MELİBEA'NIN TRAJİKOMEDYASI'NDA ORTAÇAĞ VE RÖNESANS ARASINDA KALMIŞ BİREY VE KADIN

Öğr. Gör. Nur Gülümser İLKER
TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi
Yabancı Diller Bölümü
ngilker@etu.edu.tr
ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0002-2151-2289>

Öz

İspanyol Edebiyatının Ortaçağ toplumu ve bireyi arasındaki çatışmayı ele almasıyla en önemli eserlerinden biri olan *Celestina: Calisto ve Melibea'nın Trajikomedyası*, Rönesans'a dönmüş yüzüyle de önem kazanmaktadır. Yazar Fernando de Rojas'ın ustalıklı ve incelikli yarattığı karakterler vasıtasıyla, dönemin birey algısına odaklanırken, toplumun normlarının bireyler üzerindeki üstünlüğüne tanık oluruz. Aynı zamanda kadına karşı olan bakış açısının da vurgulandığı eserde, evrensel konular gün yüzüne çıkarken, insan, doğasıyla ve içgüdüleriyle işlenerek okuyucuya sunulur. Eserde genç, tutkularının kölesi olmuş Calisto ve saf, geleneklerine bağlı Melibea'nın aşkıyla ve de yaşlı büyücü Celestina'nın tamahkârlığıyla insani duyguların aşırıya kaçması eleştirilir. Topluma uygun olmayan eylemler sonucunda cezalandırılan karakterleriyle eser, didaktik bir metin olma özelliği taşımaktadır. Çalışmanın konusu olarak sözü geçen eserdeki birey ve kadın, Ortaçağ ve Rönesans arasında kalmış olarak ele alınacak ve incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: İspanyol edebiyatı, Ortaçağ, Rönesans, birey, kadın.

INDIVIDUAL AND WOMAN BETWEEN MIDDLE AGES AND RENAISSANCE IN LA CELESTINA: TRAGICOMEDY OF CALISTO Y MELIBEA

Abstract

La Celestina: Calisto and Melibea's Tragicomedy, one of the most important works of the Spanish Literature as it deals with the conflict between the medieval society and the individual, gains importance also in the face of the Renaissance. We witness the supremacy of the norms of the society over the individual, while the writer Fernando de Rojas skillfully and delicately created the characters, focusing on the individual perception of the period. At the same time, in the work that emphasizes the point of view towards the women, universal subjects are presented to the reader by being processed with the human nature and the instincts. In the work, young Calisto -who has become a slave of his passions-, Melibea -pure, naive, faithful to the traditions-, the love lived exaggeratedly between them and the elder magician Celestina -in whom we witness extreme desires and emotions- are criticized. The work with the characters being punished as a result of their inappropriate actions that cannot be accepted by the society is thus a didactic text. In the mentioned work, the individual and the woman between the Middle Ages and the Renaissance as the subject of the text will be discussed and examined.

Keywords: Spanish literature, Middle Ages, Renaissance, individual, woman.

GİRİŞ

Yirmi bir bölümden oluşan *Celestina: Calisto ve Melibea'nın Trajikomedyası*, insana ve topluma dair pek çok evrensel noktaya değinmesi sebebiyle İspanyol Edebiyatının en önemli eserlerinden biri olma özelliğini taşıırken, Ortaçağ ve Rönesans dönemlerinin kesiştiği noktada bulunmasıyla ayrı bir değer taşımaktadır. Eserin ilk on altı bölümü anonimdir ve son bölüme kadar Toledo'lu yazar Fernando de Rojas tarafından tamamlanmıştır (Tekin 2015: 318). İki dönemin de etkisini taşımakta, farklı yönlerle özgün bir nitelik kazanmaktadır. Hem Ortaçağ hem de Rönesans'ın toplumsal algısını yansıtırken, aynı zamanda incelikle yaratılmış karakterler vasıtasıyla dönemlerin bireylerine ve bireysellik algısına da ışık tutar.

Eser Ortaçağ'dan bağımsız ve uzak düşünülemez. Ortaçağ'ın kalbinden parçalar taşır. Calisto ve Melibea'nın aşkı ele alınırken, iki genç aşkın toplumun gelenek ve kurallarını hiçe sayarak tutkularını yaşamaları cezalandırılarak sonuç bağlanır. Bu şekilde eser didaktik bir metindir ve Ortaçağ atmosferine bürünerek önem kazanır. Toplumun kuralları doğrultusunda yasak aşk, evlilik dışı ilişkiler, tutku, tamahkârlık gibi konular, sonu cezaya bağlanması gereken öğelerdir. Çünkü Ortaçağ toplumu, ahlaki bir düzen devam ettirmeye çalışır (Ünsal 2004: 149). Bunun için oturmuş ve geleneklere bağlı tutulmuş bir düzen vardır. İnsan bazı içgüdüsel duygularını, tutkularını, hırslarını bahsi geçen kutsal düzeni devam ettirmek amacıyla kontrol altına almalı ve toplumun değer taşlarını korumalıdır. Toplum tarafından bireyden beklenen budur. Önemli olan toplumun sıhhatidir. Bireyin kişisel istek ve arzuları gündeme gelemez. Özellikle toplumun düzenini ve ahlakını bozacaksa, kabul edilemez. Arka planda bu Ortaçağ algısını veren eserin karakterleri ne yazık ki dönemin bu yapısından uzak kalacaktır ve yönünü Rönesans'a çevirecektir. Rönesansla birlikte birey, yüceltmeye başlar (Pérez Blázquez 2010: 14). Kimliği önem kazanır. Duygu, istek, arzu, refah ve narsist duygularına değer veren düşünce yapısı ön plana çıkar (Pastor Pérez 2000: 355).

Calisto -karakter olarak- baştan sona bütün eserde tam bir Rönesans tipini yansıtırken, Melibea Ortaçağ'dan Rönesans'a geçişteki buhran dönemini sembolize eden bir karakter olarak çizilir. Genç adam dış görünüşten, alımlılıktan, gençlikten, hayattan, tazelikten etkilenmekte, bu güzelliği bencilce ilerisini düşünmeden (!) elde etmek istemekte ve bu şekilde Rönesans'ın materyalist yanına gönderme yapmaktadır.

“Calisto: Melibea'nın yeşil badem gözleri, uzun kirpikleri, kalkık kaşları, zarif burnu, küçük ağzı, minik ve beyaz dişleri, dolgun ve kırmızı dudakları, ince uzun yüzü, geniş göğsü, o küçük yuvarlak göğüsleri... Bir erkek o göğüslere baktığında nasıl gerilir... Pürüzsüz parlak bir ten, kar gibi... Kendi için sakladığı bir vücut... Tatlı teninin eşlik ettiği küçük eller, uzun parmaklar, inci gibi tırnaklar... O vücut ölçüsü...” (Rojas 2005: 20)

“Calisto: Bu dünyada onun gibi başka biri doğmuş mudur? Tanrı onunkinden daha güzel bir vücut yaratmış olabilir mi?” (Rojas 2005: 78)

“Sempronio: Sen Hıristiyan değil misin?”

Calisto: Ben mi? Ben Melibea'yım, ona taparım, ona inanırım, onu severim.” (Rojas 2005: 16)

Celestina'da kimi karakterler hem kendi içlerinde hem de çevreleriyle çatışmaktadır (Jiménez 2015: 76).Başta Ortaçağ'ın toplumsal anlayışına uyum sağlayan bir genç kız olarak Melibea, tutucu, onuruna düşkün, dünyevi zevklerin zarar getireceğine inanan bir karakterdir. Ailesini hüsrana uğratmak, toplum tarafından hor görülme, arzularını tatmin etmek uğruna karşılaşmak istemeyeceği durumlarıdır genç kız için.

“Melibea: Benim gibi bir kadın nasıl onurunu kaybedebilir? Defol, buradan git hemen. Sabrım senin zevklerine hitap eden gayrimeşru aşkına tahammül edemez.” (Rojas 2005: 13)

Sonrasında Calisto'nun ısrarı ve yaşlı büyücü Celestina'nın ikna edici ve belki de gizemli eylemleriyle, içindeki arzular kabuğunu yavaş yavaş kırıp gün yüzüne çıkar. İnsan olmanın getirdiği doğallık ve daha önce hiç tanımadığı duyguların coşkusuyla dolar genç kadın.

"Melibea: Benim tadını aldığım şeyin tadına var. Bu sen olmaktır. [...] Ben artık benim, bambaşka bir şey tadyorum. Bu âşıkların meyvesi... Doğanın bana verdiği bu lütfu benden alma." (Rojas 2005: 146)

"Melibea: Ah benim Calisto'm, benim efendim! Benim tatlı, hoş neşem. Eğer senin de kalbin benim hissettiğimi hissediyorsa harika." (Rojas 2005: 117)

Bu noktadan itibaren Melibea'nın da tutkusuna yenik düşmesi, karşımızda Rönesans'ın atmosferini solumuş bir çift bırakır. Yazar Fernando de Rojas, Melibea'yı kendisiyle olan savaşına yenik düşen âşık bir kadına dönüştürerek insanın iç dünyasını ele verir (Jiménez 2015: 79). Hayatı zevklerle yaşamak isteyen, klasikleşmiş "öteki dünya" algısını asla kabul etmeyerek yalnızca bireysel duygulara, isteklere önem veren bir çift olarak çıkar karşımıza Calisto ve Melibea.

"Calisto: Benim için hayatta senin güzelliğine ve bedenine sahip olmak kadar güzel bir şey yok. Yemek, içmek, para harcamak, her an ne yapılabilecekse, neye ulaşılabilecekse... Dünyada bunlar kadar güzel şey yok. Zevk almadığım bir an nasıl olabilir?

Melibea: Ben de bundan zevk alıyorum, ziyaretlerinde bana lütuf ediyorsun." (Rojas 2005: 173)

Asıl tema "aşk" gibi görünse de, Rojas; batıl inanç, büyü, açgözlülük, bencillik, duygularda aşırılık, çöpçatanlık gibi kavramlara da değinmektedir (Tekin 2015: 318). Genç çiftte duygularda aşırılık görülürken, yaşlı büyücü Celestina vasıtasıyla tamahkârlık ve hırsa tanık olur okuyucu. Celestina'nın da tutku dolu genç çiftte zaafı doğrultusunda eşlik ettiğini söylemek doğru olacaktır. Hayatı acılar ve yokluk içinde geçmiş olan Celestina, artık refah içerisinde, para sıkıntısı çekmeden yaşamayı arzularken Rönesans'tan kopup gelen bir bireye dönüşür.

"Celestina: Zevk için, zevkin bütün çeşidi için hangi yaşta olursa olsun hazır olunur. Gençlerdense yaşlılar, oynamak, eğlenmek, giyinmek, yiyip içmek, sevişmek için bir araya gelirler. Ah Pármeno! İstesenez ne hayat yaşarız ama!" (Rojas 2005: 34)

Oysa Ortaçağ algısına göre herkesin -iyi kötü- bir kaderi vardır ve bu kader onun önüne dizildiğinde, birey bunu yaşamakla yükümlüdür. Bireyin kaderi, yokluk içerisinde sefil bir şekilde yaşamaksa, boyun eğip bunu kabul etmek durumundadır. Dönemin kalıplarına göre, yaşlı büyücünün alçak gönüllü olup tamahkârlıktan uzak durması gerekmektedir.

Yine aynı şekilde bu düşünce yapısına göre Calisto'nun karakteri eserin başından beri geleneksel yapıya bir başkaldırı niteliğindedir. Onun evliliğe olan bakış açısı, toplumun değer taşlarından biri olan evlilik kurumu için hakaret niteliğinde sayılmaktadır ve toplum bunu kabul etmeyecektir. Gerek genç adamın etkisiyle gerekse de yaşlı kadının ikna yeteneği ve uğraşlarıyla sevgilisinin peşinden giden Melibea da Calisto gibi evliliğe karşı umursamaz bir tutum sergilemeye başlar. Aşk ve tutkuyu yaşamak için evliliğin gerekmediğini düşünmeye başlar.

"Melibea: [...] Calisto'ya karşı en büyük aşkı hissediyorum, onunla bir ayda pek çok oldu bitti. Bu mutluluğu benden kim alacak? Kim zevklerimi benden uzaklaştıracak? Calisto benim ruhum, hayatım, efendim. Benim bütün umudum beklentim o. Onu tanıyorum ve kendimi kandırmıyorum. O beni seviyor. [...] Eğer denizleri aşmak isterse onunla giderim. Dünyayı dolaşmak isterse beni de alsın. Eğer beni düşmanlara verecek olursa karşı çıkmam. Babamlar beni bıraksın ben onunla zevk sefa yaşayayım. Bu işe yaramaz şeyleri ve evliliği düşünmesinler. Kötü evlilikten iyi arkadaş olmayı yeğlerim. Eğer yorgun yaşlılıklarını huzurla yaşamak istiyorlarsa, neşe dolu gençliğimi yaşayayım bıraksınlar da. [...] Şimdiye kadar en çok onu tanımadığıma onunla zevk yaşamadığıma üzülüyorum, başka bir üzüntüm yok. Ben koca istemiyorum. Ne yuva kurmak ne de eski kitaplarda okuduğum yabancı insanların evliliklerini

istiyorum. [...] Benden Calisto'yu alırsanız ölürüm. Çünkü o benim, benden zevk alıyor, tat alıyor." (Rojas 2005: 158-159)

Genç adam gibi o da özgür düşüncelere kapılarak bireyin toplum kurallarından soyutlanması gerektiği düşüncesini benimser ve Rönesans insanına dönüşür. Fakat her ne kadar eser hem Ortaçağ hem de Rönesans yönlü olsa da karakterlerin bilinçli olarak yapmış oldukları hataların bedelini ödetmek üzere, Ortaçağ algısı ve kuralı ağır basar ve her bir karakter tutkuları uğruna kurallar dışında kalmış olmanın bedelini öder. Calisto –güya soylu Calisto- hayatı boyu zevkler ve tutkular doğrultusunda yaşamının bedelini –kahramanca bir ölüm yaşamayarak- basit bir şekilde, kazara, bir sakarlık sonucu merdivenden düşüp yaşamını yitirerek öder. Tutkusuyla gözü kör olmuş genç Melibea ise bu acının getirdiği bunalımla kendini kaybederek intihar eder ve onursuz bir şekilde can vermeye mahkûm edilir.

"Melibea: Benim iyiliğim, zevkim gitti bir anda! Neşem kayboldu! Mutluluğum yok oldu!" (Rojas 2005: 174)

"Melibea: Ah, benim aşkım, efendim Calisto! Bekle beni, geliyorum. Beni bekliyorsan orada dur. [...] İçimde çok büyük bir acı taşıyorum. Yaşlı annemden bile büyük. [...] Ruhumu teslim ediyorum." (Rojas 2005: 180)

Öncesinden de para hırsının, tamahkârlığın getirdiği bir son olarak düşünülebilecek şekilde cinayete kurban gider büyücü, eski hayat kadını ve çöpçatan Celestina. Üç karakter de hırslarının ve dünyevi zevklerinin bedelini ödemiştir. Ortaçağ baskın ve güçlü gelmiştir, sözünü geçirmiştir. Toplumun kuralları dışında kalanlar cezalandırılmıştır. Realist bir bakış açısıyla kusurlu karakterler inşa edilmiş ve bu sayede sonuç didaktik bir sona varmaya elverişli hale getirilmiştir (Lida de Malkiel 1962: 265). Didaktik son okuyucuya bu şekilde sunulur. Eserde bireylerin eylemi Rönesans'ın ruhuna hitap ederken Ortaçağ kadenci ve didaktik rolünü oynamaktadır. Eserin son kısmında Melibea'nın babasına söz sırası gelir.

"Pleberio: Ah benim bahtsız kızım! Neden ölümünün eceliyle gelmesini istemedin? Neden sevgili annenin zavallı kızı olarak kalmadın? Beni neden bıraktın? [...] Beni neden bu acı ve gözyaşı vadisinde kederli bıraktın?" (Rojas 2005: 184-185)

Belki de kızına sahip çıkamamanın bedelini evlat acısıyla ödemiş olan Pleberio, yine de dönemin ataerki düzenine uygun olarak son sözü bir "ata" konumunda söyler ve eser sonlanır.

Olay örgüsü devam ederken eserin arka planında toplumun birey hakkındaki algısına tanık oluruz. Özellikle kadına bakış açısı ifade edilir satır aralarında. Toplumda bir yeri, evi, yuvası olan kadın çocuklarını büyütmeyle, kocasına iyi bir yaşam sunmakla görevlidir. Evlilik kadın için kutsal bir sorumluluktur. Kadının görevi konusunda toplum içinde kodlanmış rutin işlerin akışı vardır ve bu akış devam ettirilmelidir (Direk 2015: 162). Kadın, Ortaçağ toplumu için kendine özgü karakteri olan bir birey olmaktan ziyade erkeğin yaşantısını kolaylaştıran bir öge olarak görülür. Toplumsal bir performansı yerine getirmesi gereken bir varlıktır (Young 2009: 42). Bu düşünce altında ezilmektedir kadın. Erkeğin ona bakış açısı ve fiziksel anlamda güçlü oluşu, kadını boyun eğmesi gereken bir duruma sokar. Oysa Rönesans'la birlikte gelen özgürlükçü düşünceler kadını bir birey olarak düşünmeye iter. Her insan ayrı bir bedendir. Kadın bir birey olarak başka kişiliklerden farklı, özgün, kapasitesi ve arzuları olan bir bireydir (Young 2009: 46). Rönesans'la gelen bu rüzgâr ne yazık ki toplumun düzeninde sihirli bir değnekmişçesine etkisini gösteremez. Melibea, Calisto'ya karşı hissettiği aşkta kadının özgür olması gerektiğini savunmaktadır ama geleneksel kurallara yenik düşecektir. Çünkü evli kadın kategorisinin dışında kalan kadınlar, dönemin anlayışına göre "ahlaksız" olarak nitelendirilmektedir. Algı, kadını doğası gereği zayıf ve baştan çıkarılmaya karşı koyamayan bir mahlûk olarak düşünülmesi yönündedir (Oranlı 2009: 58). Maalesef kadının bir insan olarak, bir birey olarak erkeklerle eşit haklara sahip olması gerekiyorken, toplum buna karşı durur. Kadınlı ilgili meseleler kadınların kişilikleri ile değil aile

ve toplumsal düzen ile ilgili meseleler olarak düşünülmektedir (Koğacıoğlu 2009: 360). Hâlihazırda skolastik bir düşünce yapısının hâkim olduğu dönemde, şehvet ve cinsellik günah çerçevesinde suç olarak kabul edilirken, kadın da baştan çıkarmaya meyilli bir günahkâr olarak suçlanmaya hazırdır. Bu açıdan da toplumun kadın için uygun gördüğü –ahlaki açıdan kabul edilecek- rollere uyum sağlanması beklenilir (Berktaş 2014: 15). Öyleyse kadın geniş bir sosyal yaşantıya sahip olamaz, evinde kocasına çocuklarına hizmet eder.

Evlilik kurumunu layığıyla ayakta tutarak toplumun ahlaki yapısını ve düzenini sağlamlaştıran biri olmalıdır kadın. Melibea'nın yaşadığı gibi evlilik dışı bir ilişki, gönül eğlendirme, tutku ancak sonu hüsrana varacak bir heves olabilir. Eserde, Calisto'nun yardımcısı Sempronio, genç adam kendisine aşkını anlattığında bazı görüşlerini ifade eder ve bu karakter vasıtasıyla dönemin kadına yönelik olan bakış açısına da tanıklık etmiş oluruz. Sempronio kadını yalancılık, riyakârlık, vefasızlık, utanmazlık gibi olumsuz özellikleri ile vererek aşağılar (Galán Font 1986: 13). Aynı zamanda kadınların faydasının sadece cinsel açıdan olduğunu söyleyerek onlara insani değer vermemiş olur.

"Kadınlar için şeytanın silahı, günahın başı, cennetin yıkımı denir [...] Onların yaptığı erkekleri inkâra sürüklemektir." (Rojas 2005: 18)

Kadının bu olumsuz yanlarıyla vücut bulmuş halini belki de Celestina'da görürüz. Çünkü Celestina eski bir hayat kadını, çöpçatanlık yapan ve para için hırsına yeni düşen bir karakterdir. Böyle, toplumun dışında kalmış bir kadın olan Celestina incelikle işlenerek didaktik sona yaklaşılacak bir amaca hizmet eder. Yaşlı kadın günah korkusu ve çekincesi olmayan bir karakter olarak yaratılmıştır. Eser, bahsi geçen karakter üzerinden gelişen olaylarla ve ona uygun görülen sonla topluma bir uyarıda bulunmaktadır. Bu vasıta ile öğreticilik amaçlanmıştır (Rubio García 1985: 84).

"Ben Tanrımın yarattığı zavallı bir yaşlıyım. Beni sevmeyeni ben de aramam. Benim Tanrım kalbimdir." (Rojas 2005: 12)

Böylece başına gelenleri hak edecek bir karakter çizilir. Bir birey olarak kişinin algısı toplumun değerlerine açık olmalıdır. Öteki türlü çizginin dışında kalır. Celestina, toplum tarafından dışlanmış biridir. Bir birey olarak hem umursamaz, hem kadın, hem hayat kadını, hem çöpçatan, hem de büyücü olmanın getirdiği sıfatlarla asla bir birey olarak toplum içinde yer edinemez. Ayrıca yaptığı büyüler ve çöpçatanlıklarla da dışlanmaya açık hale gelir, kabul görmez. Çünkü toplum normal olmayı, alışılmalı dışında kalmış olanı dışlamaya meyillidir (Şener 1991: 149-150).

Saf, temiz olan Melibea ise, Celestina'yla paralel olarak hata yapar, yoldan çıkar ve kötü sona ulaşır. Bu yönüyle genç kadın, çağın miras alınan düşünce yapısıyla ilk olarak kusursuz yaratılmıştır. Sonradan içgüdülerine yenik düşerek insani yanı vurgulanmıştır. Melibea, yaptığı hatalar ve düştüğü durumlarla realist bir çizgide yaratılmış bir karakterdir (García Mouton 1997: 107). Yaşadığı aşkın, daha önce hiç tatmadığı duyguların sarhoşluğunda olan genç kadın, sevgilisine şöyle der:

"Melibea: Ben seninim ve seninle daha önce hiç tatmadığım şeyleri tattım." (Rojas 2005: 146)

Oysa kadın uç noktada kalan, insanı heyecanlandırarak, kalbini çarptırarak arzularla dolu duygular tadarsa, ahlaksız bir tutum benimsemiş sayılacak ve cezalandırılmak durumunda kalacaktır. Fakat kadın -sonu trajik olsun ya da olmasın- kendini bilinçli bir şekilde ateşe atarak farkında olduğu bir eylemi gerçekleştirmiş olarak insanın iç dünyasını realist bir biçimde simgelemiştir (Herrera Jiménez 1997: 19).

SONUÇ

İki kadın da düzene karşı olan bireyler olarak, beklenen bir sonla bedel öderler. Bu algı kapsamında kadının hevesleri, tutkuları, istekleri peşinden gitmemesi gerekir. Aksi takdirde sonuçlarına katlanmak durumunda kalacaktır. Eser, karakterlerinin insan doğasının getirdiği zevke yönelik doyumsuz yanlarıyla Rönesans'ın kapısından içeri adım atar. Fakat aynı zamanda temelde toplumun kurallarına göre bir arka plan oluşturularak ve son, didaktik bir sonuca bağlanarak Ortaçağ'ın içinden bir eser oluşturulmuştur. Birey, Ortaçağ'ın topluma değer veren, kişiyi toplumla bir bütün olarak gören anlayışı içerisinde; kadın, ataerkil bir anlayışın hâkim olduğu, geleneksel yapının içinde bir birey olarak bunalırken, Rönesans'ın bireyi ve kadını yücelten atmosferinde umut ararlar. Oysa toplumun kuralları ağır basar ve de bireye, kadına verilen değeri kabul edemez. Kusurlarıyla, insan doğasının getirdiği bir takım yanlış görülen duygularla toplumun ağırlığı altında ezilmek istemeyen, kabul görmek ya da rahatça eylemlerini gerçekleştirmek isteyen birey ve kadın, maalesef Ortaçağ'ın gelenekçi yüzüne bunu kabul ettiremez. Yine bu bağlamda yazılmış olan eserin senaryosunda, yapılan eylemleri cezaya bağlayan didaktik bir son hazırlanır. Hem birey hem de kadın toplum içerisinde ele alınır ve de hırslarına yenik düşen her bir karakter çağın anlayışına göre cezalandırılır. Böylece asırlar boyunca güncelliğini ve evrenselliğini koruyacak bir birey-toplum çatışması ele alınmış olur.

SUMMARY

"Celestina: Calisto and Melibea's tragicomedy" is one of the most important works of Spanish Literature as it refers to many universal points of human being and the society. It has a special importance that it is located between the medieval and Renaissance periods. The first sixteen chapters are anonymous, and the last division was completed by Fernando de Rojas. While the work reflects the social perception of both the Middle Ages and the Renaissance, it also sheds light on the individuality of the periods and the perception of individuality through delicately created characters.

The work is independent of the Middle Ages and can not be considered remote. When Calisto and Melibea's love is addressed, their lives ignoring the traditions and rules of the society are criticized. The elder magician Celestina is treated as a character that reflects greed, selfishness, and extreme emotions in the work, while the two youngs in love is bound to be punished. In this way, the work becomes a didactic one and important in the medieval atmosphere. The issues like forbidden love, non-marital relationships, passion with the rules of society are the things that should be attached to the punishment. Because society tries to maintain a moral order. For this there is an order that is seated and traditionally attached. Human being must control some instinctual feelings, passions, ambitions to keep the sacred order, and protect the values of society. It is unacceptable if one's individual desires and wishes will disrupt the order and morality of the community.

The characters of the work that give this medieval perception in background will, unfortunately, be kept away from this structure of the period and its direction will transform the Renaissance into a thought structure that values the emotions, desires, prosperity and narcissistic feelings of the individual.

In the study, characters that tend to Renaissance in an atmosphere where the Medieval prevailed by society, by tradition, by norms, are dealt with. Their human emotions and the ways of going to the extreme have been studied in two senses of the age.

KAYNAKÇA

- BARBA JIMÉNEZ, Inés (2015). "Relaciones Sociales en La Celestina: Nobles Contra Criados, Mujeres Contra Hombres". *Publicaciones Didácticas*, No: 64, Noviembre. 73-81.
- BERKTAY, Fatmagül (2014). *Tek Tanrılı Dinler Karşısında Kadın*. İstanbul: Metis Yay.
- DİREK, Zeynep (2015). "Karşılıksız Hayat". *Cogito: Annelik* (81): 158-167.
- GALÁN FONT, Eduardo (1986). *Claves Para la Lectura de La Celestina*. Madrid: Ediciones Daimon.
- GARCÍA MOUTON, Pilar (1997). *El Lenguaje Femenino en la Celestina*, CSIC. Madrid: Instituto de la Lengua Española.
- HERRERA JIMÉNEZ, Francisco José (1997). *El Mundo de la Mujer en la Materia Celestinesca, Personajes y Contexto*. Tesis de Doctorado. Granada: La Universidad de Granada.
- KOĞACIOĞLU, Dicle (2009). "Gelenek Söylemleri ve İktidarın Doğallaşması". *Cogito: Feminizm* (58): 350-384.
- LIDA DE MALKIEL, María Rosa (1962). "La Originalidad Artística de la Celestina". *Nueva Revista de Filología Hispánica*. T. 17, No: 314, Buenos Aires. 261-273.
- ORANLI, İmge (2009). "19. yy Avrupası'nda Irkçılık ve Cinsiyetçilik". *Cogito: Feminizm* (58): 339-349.
- PASTOR PÉREZ, Miguel A. (2000). "Renacimiento y Modernidad". *Cuadernos Sobre Vico*. (11-12): 351-356.
- PÉREZ BLÁZQUEZ, Aitor (2010). "El cambio de mentalidad colectiva: renacimiento, humanismo, reforma y contrarreforma". *Proyecto Clío* (36): 1-15.
- ROJAS, Fernando de (2005). *La Celestina*. Madrid: Letras Hispánicas.
- RUBIO GARCÍA, Luis (1985). *Más Sobre La Celestina*. La Universidad de Murcia.
- ŞENER, Sevda (1991). *Yaşamın Kırılma Noktasında Dram Sanatı*. İstanbul: Yapı Kredi Yay.
- TEKİN, Burcu (2015). "Ortaçağ İspanyası'nda Büyü, Büyücülük ve "La Celestina" Adlı Esere Yansımaları". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Dergisi* 55 (1): 305-324.
- ÜNSAL, Nil (2004). *Ortaçağ İspanyol Edebiyatı Tarihi*. Ankara: Ürün Yay.
- YOUNG, Iris Marion (2009). "Yaşanan Bedene Karşı Toplumsal Cinsiyet". *Cogito: Feminizm* (58): 39-56.